

MANDAT

Utarbeidelse av utkast til ny strategisk plan for kriminalomsorgens arbeidsdrift

MANDAT

1. Bakgrunnen for arbeidet

Hentet fra St.prop. 1 (2010-2011)

Justisdepartementet går inn for å gjøre utdanningen for de innsatte mer yrkesrettet. Dette er i tråd med de innsattes ønske, og øker muligheten for arbeid etter løslatelse. Derfor må det legges til rette for et enda tettere samarbeid mellom arbeidsdriften og skolen, slik at praksisopplæring kan skje i fengslene. Departementet vil sette ned en arbeidsgruppe som skal se på mulighetene for å forbedre samarbeidet mellom skolen og arbeidsdriften med det formål å etablere flere tilbud som gir flere lærlingplasser, lære kandidater og praksiskandidater.

Stortingsmelding nr 37 (2007-2008) – straff som virker

Justisdepartementet har i St. meld. nr. 37 (2007-2008) gitt føringer for hvordan kriminalomsorgens arbeidsdrift skal videreutvikles. Det er vist til at målet for arbeidsdriften er å aktivisere alle innsatte og samtidig bedre kvalifikasjonene for arbeid etter løslatelse.

Tilbakeføringsgarantien vektlegger at innsatte skal gis de samme rettigheter til offentlige tjenester som den øvrige befolkningen. Og ut fra normalitetsprinsippet skal soningen i størst mulig grad gjenspeile livet utenfor fengselet. Det er derfor viktig at den innsatte også gis mulighet til å styrke sin posisjon i arbeidslivet til tross for at vedkommende helt eller delvis er avsondret fra resten av samfunnet.

Godkjent

Dato	Sign

Mange innsatte har svak tilknytning til arbeidslivet. Arbeid er av vesentlig betydning for den enkeltes integrering i samfunnet og evne til å ta vare på seg selv. Å styrke innsattes tilknytning til arbeidslivet er derfor viktig for å hindre tilbakefall etter løslatelse.

Aktiviseringstilbudet i arbeidsdriften bør kunne gi den innsatte arbeidsarfering som kan komme til nytte i en lønnet jobb. Det er derfor ønskelig at aktiviseringstilbudet i størst mulig grad gjenspeiler dagens arbeidmarked.

Et nærmere samarbeid mellom arbeidsdrift og skole vil gi langt bedre muligheter for yrkesrettet opplæring i fengslene enn tilfellet er i dag.

Mange fengsler har et stort potensial til å tilby yrkespraksis også på andre områder enn den ordinære arbeidsdriften, for eksempel rehold, administrasjon eller ”vaktmestertjenester”. Dette kan gi verdifull realkompetanse for innsatte. Fengslene bør i langt større grad utnytte sitt potensial som lærebedrifter med tanke på fagbrev innen yrkesrettede fag.

Innsatte sysselsatt i arbeidsdriften mottar i dag samme beløp i dagpenger som innsatte som er under opplæring eller som deltar i andre tiltak. I meldingen foreslås det at forsøk med markedslønn for innsatte bør vurderes.

Under målsetningen om en ”sømløs” straffegjennomføring tas det sikte på et styrket samarbeid mellom fengsel og friomsorgen.

Kriminalomsorgen har utarbeidet strategi og handlingsplan for arbeidsdriften (2005–2008).

I kriminalomsorgens strategi for arbeidsdriften i perioden 2005 –2008 ble det lagt opp til at arbeidsdriften i større grad skal gi relevant kompetanse til det ordinære arbeidsliv og skape reelle jobbmuligheter ved løslatelse. Arbeidsdriften skal være en integrert del av rehabiliteringsarbeidet i fengslene. Samarbeid med andre etater er en viktig del av strategien. Det ble vist til at arbeidsdriften skal:

- Tilrettelegge for et godt samarbeid med det ordinære arbeidsliv i lokalmiljøet
- Øke bruk av frigang til bedrifter utenfor fengslene
- Omstille arbeidsdriftens tilbud fra mindre fleksible industriarbeidsplasser til større mangfold
- Styrke arbeidsdriften som en øvingsarena for relevante ferdigheter som læres i kriminalomsorgens programmer
- Støtte kriminalomsorgens mål og formålet med straffen også ved innhenting av arbeidsoppdrag og organisering av innsattes arbeid
- Integre administrative oppgaver i arbeidsdriften som en del av tilbudet til innsatte

Det er viktig at innsatte får kompetansebevis når de har gjennomført yrkesfaglige kurs i regi av NAV, skolen eller arbeidsdriften. Innsatte bør også få utvidet ansvar ved å lage «elevbedrifter» i fengslene. I dette arbeidet jobber innsatte i alle deler av arbeidsprosessen fra produksjon, markedsføring, salg og regnskap. Et mål er å få til en mer kvalifiserende arbeidsdrift som kan inngå som en integrert del av rehabiliteringsarbeidet i fengslene, for eksempel i form av lærlingkontrakter.

Hentet fra Stortingsmelding nr 27 (2004-2005) – Om opplæringen innenfor kriminalomsorgen ”Enda en vår”

Departementets vurderinger

Skolen i fengslet bør i større grad tilby hele eller deler av en yrkesfaglig opplæring. Et ledd for å realisere dette er justissektorens videreutvikling av arbeidsdriften. Opplegg der skolen gir teori og arbeidsdriften praksis, kan gi nye tilbud til innsatte og bør utnyttes mer. Dette kan gjelde alt fra korte kurs til yrkesfaglig utdanning. Ved å utvikle et mangfold i arbeidsdriften vil muligheten for individuelt tilpassede opplæringstilbud også styrkes.

Den lokale skole kan gi flere yrkesfaglige tilbud ved mer fleksibel bruk av lærere fra hovedskolen og fra andre skoler. Det er særlig vesentlig å tilby kurs som gir en første innføring, delkompetanse eller full opplæring innenfor et planlagt helhetlig opplæringsløp. I tillegg bør realkompetansevurdering i høyere grad tas i bruk som verktøy for inntak, avkorting av opplæringsløp og tilpasset opplæring. Skole og fengsel må ha særlig oppmerksomhet på kvinners behov for yrkesfaglig opplæring for å møte de svakheter som evalueringen påpeker.

For innsatte som ønsker yrkesfaglig utdanning, er det viktig at arbeidsdriften er godt fungerende lærebedrifter med kompetanse til å utføre denne oppgaven. Rapporten om arbeidsdriften peker på behovet for og ønske om kompetanseutvikling for de ansatte i arbeidsdriften. Slik kompetansehevning kan også omfatte instruktørutdanning.

Lærebedrifter i det sivile samfunn får tilskudd fra fylkeskommunen for hver lærling i bedriften. Fylkeskommunen kan også bruke det statlige tilskuddet til opplæringen innenfor kriminalomsorgen til tilskudd for lærlinger i fengslets arbeidsdrift. (s. 25)

Mandat

Arbeidsgruppen skal utarbeide en kort tilstandsrapport for arbeidsdriften i kriminalomsorgen. Denne skal inkludere de faglige, administrative, økonomiske og organisatoriske sider av virksomheten. Samarbeidet med ulike etater og det ordinære næringsliv skal beskrives, og det skal rettes spesiell oppmerksomhet til samarbeidet mellom arbeidsdriften og skolen.

Arbeidsgruppen skal på bakgrunn av tilstandsrapporten utarbeide et utkast til en ny strategi for arbeidsdriften. I denne strategien skal det legges vekt på hvordan arbeidsdriften i størst mulig grad kan gi den innsatte mulighet til å styrke sin kompetanse og posisjon i arbeidsmarkedet gjennom enhetens aktivitetstilbud. Det skal foreslås hvordan innsattes evner og interesser skal kunne inkluderes i tilbudet samtidig som det oppnås høy aktivisering.

Arbeidsgruppen

Ingeir Klemetrud, Kriminalomsorgen region sørvest (leder)
Lars Engh Førde, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (sekretær)
Paal Chr Breivik, Fylkesmannen i Hordaland
Tom Eberhardt, Indre Østfold fengsel
Tore Kjemperud, Ringerike fengsel
Britt Aas Torkildsen, Bredtvedt fengsel
Ståle Olsen, Kriminalomsorgen region sørvest
Solgunn Måløy, NAV – Vestfold

Liv Henly, Kriminalomsorgen region nordøst (NFF)
Chartlott Wikstrøm, Ravneberget fengsel (KY)

Referansegruppen

Denne listen vil bli utfylt

Styringsgruppe

Ellen Bårdvik, Andreas Skulberg og Jan-Erik Sandlie, Kriminalomsorgens sentrale forvaltning, Torfinn Langelid, Fylkesmannen i Hordaland, Per Olav Mobekk, Kriminalomsorgen region nordøst (NFF) og Knut Are Svenkerud, Kriminalomsorgens Yrkesforbund

Kostnader knyttet til arbeidet

Kriminalomsorgens sentrale forvaltning vil dekke enkelte utgifter i forbindelse med arbeidsgruppens virksomhet etter nærmere avtale med arbeidsgruppens leder.